

Notatka o działaniach Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą w sprawie zaniechania przez rząd finansowania nauczanie języka polskiego przez organizacje polonijne w Niemczech

31. posiedzenie komisji 4.01.2022 r.

Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji i Nauki potwierdza, że środki w wysokości 40 mln przesunięte z subwencji na nauczanie języka mniejszości będą przeznaczone na nauczanie j. polskiego w Niemczech:

Istotnie ta kwota ok. 40 milionów, która była przeznaczona w ramach subwencji na wspieranie nauczania języka mniejszości, została poprawką budżetową zabrana z tej subwencji i ma zostać przeznaczona na sfinansowanie nauczania języka polskiego w Niemczech. Jest to część budżetowa 83 „Rezerwa celowa”, utworzona tam została nowa pozycja pod nazwą „Środki na nauczanie języka polskiego w Niemczech”. W tej chwili to w tej pozycji budżetowej znajduje się te niemal 40 milionów zł. Te środki z tej subwencji, która miała być przekazana samorządom, mają być wydane na nauczanie języka polskiego w Niemczech, na wspomaganie środowisk oświatowych. Będziemy się oczywiście z tymi środowiskami konsultować i decydować, na jakie konkretne projekty mają być wydatkowane te środki. Decyzją kierownictwa Ministerstwa Edukacji i Nauki 25% tej kwoty, czyli ok. 9 milionów zł, ma trafić do ORPEG, zasilić działania, które są realizowane przez ORPEG w Niemczech, a 75% tej kwoty, czyli ok. 30 milionów zł, ma być przeznaczony na programy i przedsięwzięcia ministra, które będą realizowane właśnie na terytorium Niemiec. Środki te będą przeznaczone na wspomaganie nauczania języka polskiego w Niemczech (ze stenogramu z posiedzenia komisji).

Marzec 2022 r.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów ogłasza wyniki konkursu „Polonia i Polacy za granicą 2022”, w którym organizacje polonijne w Niemczech zajmujące się nauczaniem języka polskiego nie otrzymują żadnego dofinansowania ani oficjalnego wyjaśnienia jego nieprzyznania.

W 2021 r. otrzymały one łącznie prawie 433 tys. zł (z ponad 5 mln zł przekazanych szkołom polonijnym w Europie Zachodniej).

36. posiedzenie komisji 11.04. 2022 r.

W sprawozdaniu ze spotkania z przedstawicielami środowiska Polonii niemieckiej w Berlinie senatorowie H. Bieda i W. Ziemniak zwraca uwagę na problem dofinansowania przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów wniosków złożonych przez oświatowe środowiska polonijne w Niemczech.

Dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów J. Badowski informuje, że KPRM nie przyznała dofinansowania

ze względu na to, że na środki na ten cel są dostępne w budżecie MEiN Zadeklarował, że jeśli resort edukacji i nauki nie przekaże tych środków, to weźmie to na siebie KPRM.

40. posiedzenie Senatu 12.04.2022 r.

Grupa senatorów (H. Bieda, E. Matecka, J. Gromek, W. Konieczny, J. Włosowicz, W. Ziemniak, J. Pęcherz, R. Świlski, K.M. Ujazdowski) kieruje oświadczenie do ministra edukacji i nauki.

W odpowiedzi z 25.05.2022 r. sekretarz stanu w MEiN T. Rzymkowski zapewnia, że resort prowadzi konsultacje z polskim środowiskami oświatowymi w Niemczech oraz analizuje możliwe kierunki wsparcia nauczania języka polskiego w Niemczech, m.in. rozważa utworzenie nowej instytucji, której celem byłoby wszechstronne wspieranie nauczania języka polskiego jako ojczystego w RFN, ale też docelowo na całym świecie. Nie odpowiada na pytanie senatorów, kiedy i w jaki sposób środki zostaną przekazane.

27.04.2022 r.

Przewodniczący komisji kieruje pismo do ministra edukacji i nauki z prośbą o informację, kiedy i w jaki sposób Polonia niemiecka otrzyma środki finansowe na nauczanie języka polskiego.

Odpowiedź z 27.05.2022 r. jest tożsama z odpowiedzią przesłaną na oświadczenie senatorów.

17.06.2022 r.

Polskie Stowarzyszenie Szkolne „Oświata” w Niemczech zwraca się w piśmie do komisji o pomoc w wyjaśnieniu braku środków na nauczanie j. polskiego w Niemczech w 2022 r. (na zapytania kierowane do KPRM oraz MEiN stowarzyszenie nie otrzymało odpowiedzi).

Strona KPRM - wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów

<https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-instytucje-rozwoju-kultury-i-jezyka-polskiego-im-swietego-maksymiliana-marii-kolbego>

Zamieszczono przygotowywany przez MEiN niedatowany projekt *ustawy o Instytucji Rozwoju Kultury i Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego* (Numer projektu: UD397)

Głównym zadaniem instytutu jest wspieranie działań i inicjatyw edukacyjnych kierowanych do Polonii i Polaków za granicą w zakresie nauczania języka polskiego i w języku polskim, kultywowania polskiej tradycji i promocji kultury polskiej oraz podtrzymywania tożsamości narodowej.

Finansowanie: części 83 – Rezerwy celowe, w poz. 75 *Środki na nauczanie języka polskiego w Niemczech*. Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów: II kwartał 2022 r. Instytut ma rozpocząć działalność w 2022 r.

40 posiedzenie komisji 7.06.2022 r.

W sprawach różnych po raz kolejny senatorowie odnoszą się do problemu braku finansowania dla organizacji zajmujących się nauczaniem języka polskiego w Niemczech. Senator H. Bieda informuje, że odpowiedź resortu edukacji na oświadczenie grupy senatorów w tej sprawie niczego nie wyjaśnia i nadal nie wiadomo, kiedy i w jaki sposób środki zostaną przekazane.

Omówiono doniesienia medialne dot. powołania nowej instytucji - *Instytutu Rozwoju Kultury i Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Kolbego*, który miałby m.in. wspierać szkolnictwo polonijne w Niemczech.

Senator Halina Bieda deklaruje złożenie kolejnego oświadczenia w tej sprawie.

41 posiedzenie komisji 28.06. 2022 r.

W sprawach różnych senatorowie ponownie wyrażają zaniepokojenie sytuacją finansową szkół polonijnych w Niemczech, które w dalszym ciągu nie otrzymały obiecanego dofinansowania na nauczanie języka polskiego.

Przewodniczący komisji K.M. Ujazdowski informuje, że w ubiegłym roku placówki te uzyskały z budżetu KPRM blisko pół miliona zł dotacji, zaś na rok bieżący nie przekazano żadnych środków. Apeluje do Ministerstwa Edukacji i Nauki o pilne podjęcie działań w tej sprawie.

44. posiedzenie Senatu 9.06.2022 r.

Senator H. Bieda kieruje oświadczenie do ministra edukacji i nauki oraz do pełnomocnika rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą dotyczące braku środków na nauczanie j. polskiego w Niemczech.

W odpowiedzi z dnia 19.07.2022 r sekretarz stanu w MEiN T. Rzymkowski informuje o prowadzonych działaniach na rzecz *utworzenia podmiotu, którego celem będzie wzmacnianie dotychczasowych działań w zakresie kultywowania tradycji polskiej i wartości języka polskiego. Ze wsparcia tej instytucji będą mogły skorzystać m.in. szkoły prowadzone przez organizacje polonijne w Niemczech. Planuje się również utworzenie 4 nowych szkół polskich w Niemczech oraz oddziałów dla dzieci w wieku 3-6 lat.*

Pełnomocnik rządu ds. Polonii i Polaków za granicą nie odpowiedział na oświadczenie.

43. posiedzenie komisji 2.08.2022 r.

Porządek obrad: *Informacja ministra edukacji i nauki na temat dofinansowania organizacji polonijnych zajmujących się nauczaniem języka polskiego w Niemczech.*

W posiedzeniu uczestniczy zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą MEiN, która ogólnie informuje na temat. oferty wspierania polonijnych środowisk oświatowych przez MEiN i ORPEG (m.in. szkolenia dla nauczycieli, podręczniki, pomoce dydaktyczne, kształcenie na odległość).

Nie odpowiada na pytania senatorów dotyczące przekazania dofinansowania na nauczanie języka polskiego w Niemczech z części budżetowej 83 Rezerwa celowa *Środki na nauczanie języka polskiego w Niemczech.*

3.08.2022 r.

Przewodniczący komisji kieruje pismo do pełnomocnika rządu ds. Polonii i Polaków za granicą z zapytaniem o możliwość dofinansowania przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów nauczania j. polskiego w Niemczech organizowanego przez środowiska polonijne, zgodnie z deklaracją dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą KPRM na 36. posiedzeniu komisji w dniu 11.04.2022 r.

Przewodniczący Komisji
Kazimierz Michał Ujazdowski